



## Normalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy

### Dylematy normalizacji

A mogłoby być tak łatwo. Państwo określa szczegółowo wymagania dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy; komitety normalizacyjne zajmują się wymaganiami dotyczącymi bezpieczeństwa wyrobów. Tak przynajmniej wygląda podział funkcji zgodnie z zapisami traktatów Unii Europejskiej.

Jednak ze względu na to, że nie wszystkie państwa członkowskie mają kompleksowe przepisy prawa krajowego regulujące bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy, producenci i użytkownicy często potrzebują wytycznych zawartych w normach. W efekcie komitety normalizacyjne coraz częściej formułują przepisy dotyczące bezpiecznego użytkowania bezpośrednio w tekście normy. Robiąc to, poruszają również kwestie wykonawcze i społeczne, takie jak na przykład sprawność fizyczna do wykonywania zadań czy kwalifikacje pracowników.

Faktem jest, że zarówno producenci jak i użytkownicy potrzebują jednoznacznych przepisów, ponieważ ich duplikowanie powoduje niepewność. Dokument programowy opracowany przez Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych Niemiec (BMAS) określa wprost granice normalizacji oraz zakres jej stosowania dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy. Zasady te należy jednak dopiero wprowadzić w życie



Norbert Breutmann

Przewodniczący KAN

Federalne Zrzeszenie Niemieckich Organizacji Pracodawców (BDA)

### W NUMERZE

#### TEMAT SPECJALNY

- 2 Normalizacja w obszarze BHP: wytyczne w nowym dokumencie programowym
- 3 Partnerzy społeczni w KAN: „Nie wszystkie tematy są odpowiednie dla normalizacji”
- 4 Opracowywanie norm: kluczowa rola użytkowników

#### TEMATY WYDANIA

- 5 Konferencja EUROSHNET 2015: Poprawa jakości życia pracowników
- 6 Przykłady dobrych praktyk w ergonomii maszyn
- 7 TTIP: czy wzajemne uznanie norm to możliwe rozwiązanie?

#### W SKRÓCIE

Opublikowano przewodnik CEN/CENELEC dotyczący CWA  
Nowa numeracja aktów prawnych UE  
Informacje z UE

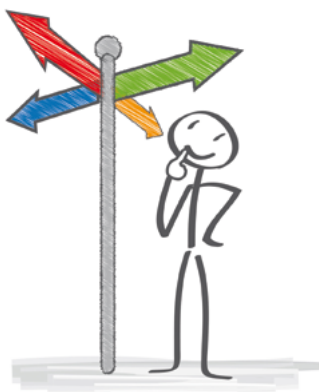
#### 9 IMPREZY

#### Normalizacja a bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w miejscu pracy

Czy różnice między bezpieczeństwem technicznym a bezpieczeństwem i zdrowiem pracowników w miejscu pracy nadal obowiązują? Czy może nadszedł czas, aby zrezygnować z tej przestarzałej konwencji i ponownie sprawdzić, jakie są granice normalizacji? W niektórych przypadkach mamy do czynienia ze skrajnie różnymi opiniami. W tym numerze KANBrief przedstawiciele instytucji publicznych, partnerzy społeczni i użytkownicy prezentują swoje stanowiska i oczekiwania.

# Normalizacja w obszarze BHP: wytyczne w nowym dokumencie programowym

W dniu 23 października 2014 r. grupa robocza kierowana przez Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych Niemiec uzgodniła treść nowego dokumentu strategicznego dotyczącego roli normalizacji w obszarze BHP<sup>1</sup>. W dokumencie określono warunki ramowe, które będą stosowane w Niemczech, zasady podejmowania i monitorowania projektów normalizacyjnych, a także informacje na temat stosowania norm w zbiorze przepisów krajowych oraz przepisów instytucji ubezpieczenia wypadkowego.



Dynamiczny rozwój gospodarki, innowacje technologiczne, nowe formy pracy, nowoczesne środki komunikacji i media to tylko niektóre z czynników wywierających wpływ na nowoczesne bezpieczeństwo i higienę pracy. W wyniku tego, wymagania dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy są coraz bardziej zróżnicowane, przyszłościowe, lecz również bardziej złożone. Jednocześnie europejska i międzynarodowa normalizacja ma coraz większe znaczenie dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy.

Zmiany te wymagają ponownej oceny współpracy między instytucjami zajmującymi się BHP i organizacjami normalizacyjnymi. Normy są niezwykle skutecznym instrumentem dzięki praktycznemu podejściu oraz roli, jaką pełnią w opisywaniu najnowszych rozwiązań. Nowoczesne normy nie tylko ustalają wymagania techniczne dla wyrobów – mają również coraz większe znaczenie dla tradycyjnych obszarów bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy. W przeciwieństwie do ram prawnych i zbioru przepisów instytucji statutowego ubezpieczenia wypadkowego, normy dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy nie są dokumentami prawnie wiążącymi. Jednak w odniesieniu do technicznych wymagań dla wyrobów w ramach jednolitego rynku europejskiego normy są podstawą domniemania zgodności.

Czynniki strukturalne i funkcjonalne zostały uwzględnione w nowym dokumencie programowym, opracowanym przez przedstawicieli najwyższych organów legislacyjnych regionalnych urzędów ds. BHP, stowarzyszenia branżowych kas statutowego ubezpieczenia wypadkowego, partnerów społecznych, DIN/VDE, Federalnego Instytutu ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (BAuA) oraz Sekretariatu KAN. W dokumencie przedstawiono kryteria oraz ramowe warunki działalności normalizacyjnej w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy oraz określono zakres i ograniczenia dla tej działalności. Podkreślono szczególnie, że przepisy i uregulowania krajowe oraz przepisy instytucji statutowego ubezpieczenia wypadkowego mają charakter nadrzędny w stosunku do norm. W dokumencie przyjęto założenia przedstawione we Wspólnym Stanowisku Niemieckim i rozwinięto je: sformułowano podstawowe pytania, które były podstawą do zaprezentowania szczegółowych wytycznych dotyczących zharmonizowanych i przejrzystych

procedur dla krajowych komitetów ds. BHP oraz komitetów eksperckich Niemieckiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego, które chciałyby wykorzystać normy w swoim zbiorze przepisów. Konsekwencją tego może być coraz większe wykorzystywanie norm w zbiorach zasad i przepisów. Jeśli kryteria określone w dokumencie będą przestrzegane, normy mogą przyczynić się do poprawy poziomu bezpieczeństwa i zdrowia w Niemczech.

Jednocześnie "reguły gry", ustalone przez strony zaangażowane w opracowanie dokumentu programowego i ujęte w nim, określają ograniczenia dla normalizacji w sprawach, w których decyzje powinny być podejmowane na poziomie politycznym i społecznym. Dzięki temu normalizacja, tak jak dotychczas, nie będzie ingerować w główny obszar bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, na przykład ocenę ryzyka, organizację działań związanych z BHP czy prewencyjną opiekę medyczną.

Na potrzeby instytucji legislacyjnych przygotowano opisy możliwych scenariuszy wykorzystania norm, od podawania źródeł, poprzez odniesienia, aż do pełnego cytowania. Opisano również konsekwencje prawne dla różnych form wykorzystania norm, szczególnie kwestię ochrony praw autorskich organizacji normalizacyjnych.

Ogólnie, dokument programowy jest kamieniem milowym w kierunku zharmonizowanego zbioru zasad i przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. Po opublikowaniu w dniu 31 sierpnia 2011<sup>2</sup> roku wytycznych, w których wprowadzono zróżnicowanie zakresu przepisów opracowywanych przez niemieckie instytucje krajowe zajmujące się BHP oraz instytucje społecznego ubezpieczenia wypadkowego, dokument programowy stał się brakującym elementem dla normalizacji w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy. Wspólnie, te dwa dokumenty stanowią znaczący wkład we wdrożenie ustawowego mandatu wynikającego z niemieckiej ustawy w sprawie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy (ArbschG), rozdziału VII niemieckiego kodeksu socjalnego oraz wspólnej strategii niemieckiej dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy w celu stworzenia zharmonizowanego i spójnego zbioru przepisów BHP.

*Achim Duve, Georg Hilpert, Michael Koll,  
Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych*

<sup>1</sup> Gemeinsames Ministerialblatt 2015, str. 1, [www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/de/Deu/Grundsatzpapier\\_GMBI-Ausgabe-2015-1.pdf](http://www.kan.de/fileadmin/Redaktion/Dokumente/Basisdokumente/de/Deu/Grundsatzpapier_GMBI-Ausgabe-2015-1.pdf) (dokument w języku niemieckim)

<sup>2</sup> Patrz również KANBrief 1/12, str. 4 [www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/eitlinien-arbeitsschutz](http://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/eitlinien-arbeitsschutz) (dokument w języku niemieckim)

# Partnerzy społeczni w KAN: „Nie wszystkie tematy są odpowiednie dla normalizacji”

W ostatnich latach instytucje normalizacyjne coraz częściej zajmują się tematami, które zasadniczo różnią się od tradycyjnych zagadnień technicznych związanych z wyrobami. Jakie konsekwencje ma ta tendencja dla BHP? Daniela Tieves-Sander i Eckhard Metze – kierując odpowiednio biurem komunikacji z pracownikami i biurem komunikacji z pracodawcami, działającymi w Sekretariacie KAN. Przedstawią nam punkt widzenia związków zawodowych i pracodawców.

## Pracuje Pan w Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji już ponad 15 lat. Co zmieniło się w tym czasie?

*Eckhard Metze: Na pewno zmienił się sposób, w jaki pracujemy oraz nasze zadania. Na początku działalności KAN powoli zdobywał wiedzę, jak wywierać wpływ na wybrane projekty normalizacyjne oraz ogólnie na proces normalizacji. Dziś koncentrujemy się na innych zagadnieniach: skutecznym udziale w pacach normalizacyjnych na poziomie europejskim i międzynarodowym oraz intensywnej pracy nad nowymi obszarami normalizacji.*

## Które z tych nowych obszarów mają szczególne znaczenie dla pracodawców?

*Eckhard Metze: Jako pierwsza przychodzi mi na myśl normalizacja systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, tj. norma ISO 45001. Jestem osobiście czynnie zaangażowany w proces normalizacyjny w tym obszarze. W rzeczywistości jesteśmy przeciwni normalizacji systemów zarządzania BHP. Jednak lepiej wziąć udział w tym procesie, niż zostać postawionym przed faktem dokonanym. Moim zdaniem problematyczny jest również fakt, że normalizacja coraz częściej wkracza w obszary, które nie mają nic wspólnego z tradycyjną normalizacją techniczną, na przykład zgodność, walka z korupcją, zarządzanie zasobami ludzkimi, zrównoważony rozwój, a także wymagania dotyczące usług i kwalifikacji.*

*Przed normalizacją techniczną również stoją nowe wyzwania. Modne obecnie pojęcie „Industry 4.0” oznacza komputeryzację tradycyjnego przemysłu. Normalizacja będzie musiała również zmierzyć się ze zmianami demograficznymi w dziedzinie ergonomii.*

## W jaki sposób te nowe, „miękkie” tematy postrzegane są przez związki zawodowe?

Daniela Tieves-Sander: Również sceptycznie podchodzimy do tych zagadnień. Jeśli chodzi o systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, powinno się przede wszystkim podkreślić, że przepisy niemieckie dotyczące bezpieczeństwa z zdrowia pracowników w miejscu pracy pozostają nadrzędne. Systemy zarządzania BHP mogą jedynie wspierać spełnianie tych wymagań. Dobrze działające systemy zarządzania BHP niemieckich kas społecznego ubezpieczenia wypadkowego to pozytywny przykład, który pokazuje jednocześnie, że podstawą tych

systemów nie musi być norma. Innymi słowy, obawiamy się, że przedsiębiorstwa wydadzą sporo pieniędzy na certyfikację, a mogłyby te środki przeznaczyć na inne działania związane z bezpieczeństwem i zdrowiem w pracy.

## A więc gdzie według Pani znajdują się granice normalizacji?

Daniela Tieves-Sander: Normalizacja jest bardzo przydatna w obszarach technicznych. Pracownicy i członkowie rad zakładowych muszą mieć pewność, że wszystkie wyroby wprowadzone do obrotu w ramach jednolitego rynku europejskiego są bezpieczne. Związki zawodowe z niepokojem obserwują więc opóźnienia w rewizji ważnych norm. Organizacje normalizacyjne powinny się skupić na tych działaniach, które są podstawą ich działalności, a nie na opracowywaniu nowych produktów normalizacyjnych, które często nie przynoszą żadnych korzyści dla rynku. Wśród tematów „miękkich”, takich jak społeczna odpowiedzialność biznesu, można wyobrazić sobie pewne porozumienie przez np. normalizację terminologii. Wątpliwe jest jednak, czy powinno się umożliwić certyfikowanie przestrzegania praw człowieka w łańcuchu dostaw lub procesie produkcji.

## W jakim kierunku podąża normalizacja i czy można mieć wpływ na jej przebieg?

*Eckhard Metze: Dla Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji coraz ważniejsze jest, aby tematy, które podlegają negocjacji zbiorowym prowadzonym przez partnerów społecznych, nie podlegały normalizacji. Są to zagadnienia takie jak wynagrodzenia czy aspekty społeczne bezpieczeństwa i higieny pracy (1). Zadaniem KAN ważne jest również sprzeciwianie się nadmiernej regulacji w obszarze BHP. Należy unikać norm z zakresu BHP, które mogłyby stać się obowiązkowe ze względu na certyfikację lub popyt na nią.*

Daniela Tieves-Sander: Naszym zdaniem nie mamy do czynienia z nadmierną regulacją w obszarze BHP – wprost przeciwnie, są obszary, które potrzebują większej liczby przepisów. Jednak stosowanie w tym celu norm nie jest skuteczne. Nowy dokument programowy opracowany przez BMAS, a dotyczący roli normalizacji w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (2) wskazuje właściwy kierunek, podkreślając nadrzędność przepisów krajowych i ustalając ramy stosowania norm w zbiorze przepisów technicznych.



**Daniela Tieves-Sander**  
Kierowniczka biura komunikacji z pracownikami w Sekretariacie KAN



**Eckhard Metze**  
Kierownik biura komunikacji z pracodawcami w Sekretariacie KAN

<sup>1</sup> W przeciwieństwie do technicznego bezpieczeństwa i higieny pracy, społeczne aspekty BHP dotyczą praw grup pracowników, którzy potrzebują specjalnej ochrony (są to młodzi pracownicy, kobiety w ciąży i matki karmiące, osoby o znacznej niepełnosprawności, itp.)

<sup>2</sup> Patrz również artykuł na str. 4



# Opracowywanie norm: kluczowa rola użytkowników

**Sprzęt roboczy, z którego korzystają pracownicy musi zapewnić im ochronę przed zagrożeniami, których nie można wyeliminować. Wymagania, które muszą spełniać poszczególne elementy sprzętu roboczego, aby otrzymać znak zgodności CE, wyszczególnione są w normach zharmonizowanych. Im bardziej użytkownicy zaangażowani są w opracowywanie norm, tym bliższe są one praktyce i tym łatwiejsze staje się zapewnienie bezpiecznego sprzętu roboczego.**



**Bernhard Hoffmann**  
RWE Centrum kompetencyjny  
Bezpieczeństwo pracy

W dziedzinie przepisów dotyczących bezpieczeństwa wyrobów oraz stosowania sprzętu roboczego w miejscach pracy w Unii Europejskiej nowe podejście i nowe ramy prawne stworzyły podstawowe, zharmonizowane wymagania dla sprzętu roboczego. Wymagania te zostały sformułowane jednak w sposób dość abstrakcyjny, aby zaangażowane strony miały większą elastyczność w prowadzeniu działalności gospodarczej. W efekcie wymagany poziom bezpieczeństwa można zapewnić na różne sposoby i wygrać najbardziej ekonomiczne rozwiązanie. Jednak fakt, że poziom bezpieczeństwa nie zawsze jest jednoznacznie zdefiniowany, sprawia że zakup technologii i związana z nią ocena ryzyka są wyzwaniem, szczególnie dla mniejszych przedsiębiorstw.

Wiele elementów sprzętu roboczego podlega w pełni lub częściowo dyrektywom UE w sprawie oznakowania CE. Dla przedsiębiorstw normy zharmonizowane są przydatnym instrumentem, dzięki któremu nie trzeba kupować specyfikacji i jednocześnie zapewniają pracownikowi ochronę przed zagrożeniami związanymi ze stosowaniem sprzętu roboczego. Odzwierciedleniem tego jest również fakt, że wymagania dotyczące stosowania sprzętu roboczego są coraz częściej specyfikowane w niezharmonizowanych częściach norm.

Jednak normy mogą być dokumentami wysokiej jakości i uwzględniać wymagania określone przez użytkowników tylko wówczas, gdy sami użytkownicy będą zaangażowani w proces normalizacyjny. Doświadczenie firmy RWE podpowiada, że zaangażowanie w prace komitetów normalizacyjnych nie powinno być zadaniem wyłącznie stowarzyszeń branżowych czy instytucji statutowego ubezpieczenia wypadkowego. Są to ważni interesariusze w procesie normalizacyjnym, ale nie zastąpią użytkowników i ich wiedzy, a w szczególności praktycznych doświadczeń. Dlatego właśnie RWE wydelegowała pracowników o największym doświadczeniu praktycznym do pracy w wybranych komitetach normalizacyjnych. Dzięki temu doświadczenie użytkowników można wykorzystać podczas określania szczegółowych wymagań dla bezpieczeństwa technicznego oraz procedur praktycznych, które regulują normy. Przykładem mogą być normy dotyczące takich wyrobów jak wytwornice pary, części sprzętu roboczego, systemy urządzeń transportowych oraz normy dotyczące elektrotechniki.

## Kto reguluje co?

Bardzo wyraźnie widać, że przepisy krajowe dotyczące BHP coraz częściej współistnieją z przepisami znajdującymi się w niezharmonizowanych częściach norm. Takie powielanie przepisów doprowadzi zapewne do dyskusji na temat, kto powinien określać te wymagania i czy na przykład nie powinny być one częścią uregulowań krajowych (takich jak TRBS w Niemczech, czyli przepisów technicznych dla bezpieczeństwa w przemyśle). Na pytania te powinny odpowiedzieć wszystkie zaangażowane strony.

## Normy podnoszą skuteczność

Nabywcy, którzy wolą określać wymagania techniczne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy wyłączenie w specyfikacjach muszą zazwyczaj liczyć się ze znacząco wyższym kosztem zakupu bezpiecznego sprzętu roboczego. Jeśli natomiast mogą skorzystać z norm, w których wymagania te są przynajmniej częściowo określone, nabywcy mogą obniżyć koszty. Ponadto, nabywcy, którzy sami określają szczegółowe wymagania, muszą liczyć się również z wyższymi kosztami związanymi z nadzorem nad montażem sprzętu, ponieważ dostawcy często doliczają koszty związane z dodatkowym zdaniem wypełnienia szczegółowych wymagań, częściowo dlatego że brakuje im doświadczenia w tej dziedzinie.

Wysokiej jakości zharmonizowane normy europejskiej, które uwzględniają wymagania bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, są również okazją dla użytkowników do skutecznego osiągnięcia wymaganego poziomu bezpieczeństwa technicznego. Biorąc pod uwagę presję ograniczania kosztów, która wywierana jest na użytkowników, zapewnienie odpowiedniego zaangażowania w normalizację będzie nie lada wyzwaniem, zwłaszcza w świetle rosnącej liczby norm dotyczących usług i innych aktywności zawodowych.

*Bernhard Hoffmann*  
[bernhard.hoffmann@rwe.com](mailto:bernhard.hoffmann@rwe.com)

# Konferencja EUROSHNET 2015: Poprawa jakości życia pracowników

„Jakość życia pracowników” to obecnie popularne hasło. Sieć EUROSHNET zaprasza do udziału w 5. Europejskiej Konferencji, która odbędzie się w Sewilli w dniach 14-16 października 2015 r., aby przedyskutować wyzwania, które „jakość życia pracowników” stawia przed normalizacją, badaniami i certyfikacją w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia w pracy.

Pojęcie „jakość życia pracowników” zawiera różne aspekty, począwszy od przychodów i bezpieczeństwa zatrudnienia, poprzez kwalifikacje i dalsze kształcenie się, aż do godzenia życia zawodowego i prywatnego. A bezpieczeństwo i zdrowie w pracy jest jego aspektem kluczowym. Podstawowym założeniem jest, aby ludzie pracowali w zdrowym środowisku i za pomocą bezpiecznego sprzętu roboczego. Jest to celem wszystkich zainteresowanych stron: wysoka produktywność jest korzystna dla pracodawców, a pracownicy mają zapewnioną ochronę przed zagrożeniami, które są możliwe do uniknięcia.

W jaki sposób można skutecznie połączyć ze sobą zainteresowane strony i odpowiednie instrumenty tak, aby osiągnąć ten wspólny cel? W jednym z wniosków z 4. Konferencji EUROSHNET, która odbyła się w Helsinkach w 2012 roku, podkreślono ogromne znaczenie nadzoru rynku dla bezpieczeństwa wyrobów. Jednak ze względu na niedobór zasobów, wezwano do bliższej współpracy między instytucjami nadzoru rynku oraz podziału pracy na poziomie europejskim, na przykład poprzez rozwój systemu ICSMS. Użytkownicy, przedstawiciele władz publicznych oraz instytucji nadzoru rynku powinni bardziej zaangażować się w działalność normalizacyjną, ponieważ posiadają oni niezwykle cenne doświadczenie praktyczne, które bez ich udziału, nie może zostać wykorzystane. Szczególną grupą są użytkownicy wyrobów, ponieważ mają oni naprawdę niewiele możliwości, aby podzielić się swoimi doświadczeniami zarówno wewnątrz przedsiębiorstwa, jak i z producentami i komitetami normalizacyjnymi.

## Zaproszenie do Sewilli

5. Konferencja sieci EUROSHNET odbędzie się w Sewilli, a jej gospodarzem jest INSHT<sup>1</sup>. Uczestnicy będą mieli okazję dyskutować o tym, jak pozostać w dobrym zdrowiu, pracować wydajnie i dłużej, a także spojrzeć na te zagadnienia z innej perspektywy. Czy różne instrumenty składające się na bezpieczeństwo i zdrowie w pracy, takie jak normalizacja, badania i certyfikacja, przepisy prawne, nadzór rynku, badania naukowe i współpraca mogą przyczynić się do poprawy warunków jakości życia pracowników? W jaki sposób należy ich używać, aby skutecznie poprawić jakość pracy?

Konferencja skierowana jest do producentów i użytkowników wyrobów, przedstawicieli władz na szczeblu europejskim i krajowym, ekspertów

BHP oraz innych uczestników wspólnego rynku europejskiego zainteresowanych problematyką bezpieczeństwa i higieny pracy. Interaktywny program i atrakcje takie jak „World Café” zapewnią możliwość włączenia się do dyskusji i podzielenia się własnym doświadczeniem i pomysłami.

Zaproszeni przedstawiciele Komisji Europejskiej prezentują planowane zmiany w obszarze bezpieczeństwa wyrobów oraz bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. Przewidziano również dyskusję na temat kontrowersyjnego projektu normalizacyjnego dotyczącego systemów zarządzania BHP, coraz częstszej normalizacji usług, a także możliwości i ograniczeń w certyfikacji kompetencji personelu.

Jedno popołudnie zostanie poświęcone warsztatom, podczas których będzie można bliżej przyjrzeć się wymienionym wcześniej instrumentom. Uczestnicy będą mogli wybierać spośród szczęście tematów warsztatów i w małych grupach podzielić się swoimi doświadczeniami, omówić nowe pomysły oraz poznać innych ekspertów ze swojej dziedziny.

Ostatniego dnia konferencji uczestnicy reprezentujący obszary normalizacji, badań i certyfikacji, a także regulacji, badań naukowych, nadzoru rynku oraz współpracy dokonają podsumowania i określą, w jaki sposób należy rozwijać te instrumenty oraz łączyć je w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa i zdrowia w pracy w ciągu najbliższych dziesięciu lat.

Konferencji będzie towarzyszyła również wystawa plakatów – eksperci będą mieli możliwość zaprezentować trwające projekty oraz wyniki swojej pracy. Zainteresowani przedstawieniem plakatu mogą przesłać swoją propozycję do dnia 12 czerwca 2015 r.

## Informacje praktyczne

Konferencja prowadzona będzie w języku angielskim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenie symultaniczne na język niemiecki, francuski i hiszpański podczas sesji głównych i dyskusji panelowych. Szczegółowe informacje na temat programu konferencji, miejsca, hoteli oraz dojazdu znajdują się na stronie internetowej [www.euroshnet-conference.eu](http://www.euroshnet-conference.eu). Do dnia **31 maja 2015 r.** obowiązuje **niższa opłata reje-stracyjna** – zachęcamy do udziału!

Sonja Miesner  
miesner@kan.de

Michael Robert  
robert@kan.de



<sup>1</sup> Hiszpański Instytut Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy  
www.insht.es

# Przykłady dobrych praktyk w ergonomii maszyn

Jak zachęcić projektantów maszyn do stosowania najnowszych osiągnięć w dziedzinie ergonomii i jak wykorzystać w tym celu normy? Jak przekonać nabywców do zakupu maszyn, które są lepiej dostosowane do potrzeb użytkowników? KAN posługuje się w tym celu przykładami dobrych praktyk, częściowo zidentyfikowanymi podczas zleconego badania. W marcu uruchomiono portal internetowy, na którym przykłady te są prezentowane.



Po badaniu pilotażowym Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji zleciła w 2012 roku kompleksowe badanie, które przeprowadził Instytut Ergonomii Politechniki w Darmstadt (IAD). Wybrano następujące tematy: *urządzenia do transportu wewnątrz zakładu pracy oraz obrabiarki*. Portal internetowy<sup>1</sup>, który powstał w ramach badania, prezentuje przykłady projektów maszyn lub ich części, które szczególnie dobrze spełniają kryteria ergonomii. Przykłady te opisują innowacyjne rozwiązania ukierunkowane na redukcję zagrożeń wynikających z nieodpowiedniego uwzględnienia tych kryteriów.

Portal ma obecnie dwa główne menu. Pierwsze podzielone jest pod kątem **form zagrożeń** (fizyczne, mentalne i środowiskowe) i prezentuje dobre *rozwiązania* dla poszczególnych elementów maszyn. Drugie menu pod nazwą „**Maszyny**” jest podzielone na dwie kategorie: „Obrabiarki” i „Urządzenia do transportu wewnątrz zakładu pracy”, a także odpowiednie podkategorie. Projektanci maszyn oraz osoby odpowiedzialne za zakupy w przedsiębiorstwie mogą przeszukiwać tę bazę po *rodzajach maszyn*. Link „Pozostałe informacje” odsyła do wyszukiwarki norm ErgoNoRA<sup>2</sup> oraz listy terminów do wyszukiwania właściwych norm.

## Wsparcie dla działalności normalizacyjnej

Komitet Normalizacyjny ds. Ergonomii działający przy DIN zadeklarował, że postawił sobie za cel, aby normy dotyczące ergonomii będą formułowane w sposób bardziej zrozumiały dla użytkownika. Łatwe do zrozumienia przypadki dobrych praktyk z obszaru projektowania sprzętu roboczego zgodnie z normami mają za zadanie promować i poprawić skuteczność stosowania norm dotyczących ergonomii. Przykłady dobrych praktyk zaprezentowane na nowym portalu internetowym mogłyby więc zostać włączone do przewodnika, który wspierałby ekspertów zasiadających w komitetach normalizacyjnych w dodawaniu aktualnych wymagań dotyczących ergonomii do norm typu C dla wybranych maszyn.

Przewodnik wspierający stosowanie norm w projektowaniu maszyn już istnieje w postaci normy PN-EN 13861<sup>3</sup>. W załączniku do przewodnika przedstawiono 20 różnych zagrożeń i odniesiono je do norm typu B, które powinny być zastosowane. Aby poprawić wdrożenie normy PN-EN 13861 oraz ułatwić zrozumienie

odniesień do norm typu B ich zapisy mogłyby być połączone z przykładami dobrych praktyk.

## Dobre rozwiązania w ErgoMach oraz przewodniku do stosowania dyrektywy maszynowej

Podniesienie znaczenia ergonomii w projektowaniu maszyn jest zadeklarowanym celem projektu *ErgoMach*<sup>4</sup>. Strona internetowa ErgoMach przeszła całkowitą transformację w 2014 r. i służy teraz jako platforma dyskusyjna. W ciągu ostatnich lat prowadzone były projekty, w których analizowano doświadczenia użytkowników maszyn. Ich wynikiem są *rozwiązania dobrych praktyk* w ergonomii maszyn, które prezentowane są na stronie internetowej<sup>5</sup>.

Przewodnik dotyczący stosowania dyrektywy maszynowej 2006/42/WE opublikowany przez Komisję Europejską wyjaśnia wymagania dyrektywy, w tym wymagania wymienione w załączniku 1, sekcja 1.1.6, „Ergonomia”. Wyjaśnienia te wspierają karty przedstawiające pięć czynników ergonomicznych: *różnorodność operatorów, przestrzeń dla ruchów, tempo pracy, koncentracja, oddziaływanie człowiek/maszyna*. Karty te<sup>6</sup>, opracowane przez *ErgoMach* i połączone przez Komisję Europejską z przewodnikiem zawierają już przykłady zastosowań. Przykłady dobrych praktyk umieszczone w portalu KAN mogłyby więc zostać wykorzystane podczas aktualizacji przewodnika, aby był on jeszcze łatwiejszy do zrozumienia, dzięki uwzględnieniu zasad projektowania.

## Warsztaty na temat dalszego rozwoju portalu KAN Praxis

Portal internetowy będzie w przyszłości rozwijany i pojawią się w nim kolejne przykłady. KAN planuje więc zorganizować warsztaty, których celem będzie nie tylko promocja portalu lecz również dyskusja na temat możliwości zidentyfikowania kolejnych przykładów dobrych praktyk. Warsztaty skierowane są do osób odpowiedzialnych za upowszechnianie informacji i działania prewencyjne, producentów zainteresowanych umieszczeniem w portalu ich maszyn lub rozwiązań.

Corrado Mattiuzzo  
mattiuzzo@kan.de

<sup>1</sup> <http://maschinenergonomie.kan-praxis.de> (w języku niemieckim, wersja angielska wkrótce)  
<sup>2</sup> <http://nora.kan-praxis.de/ergonora>  
<sup>3</sup> PN-EN 13861:2012, Bezpieczeństwo maszyn – Wytyczne stosowania norm dotyczących ergonomii w projektowaniu maszyn  
<sup>4</sup> <https://ergomach.wordpress.com>, KANBrief 1/11 „Projekt ErgoMach: ergonomia dla wszystkich”  
<sup>5</sup> <https://ergomach.wordpress.com/information-and-solutions/publications/>  
<sup>6</sup> [http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/machinery/guidance-ergonomics\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/machinery/guidance-ergonomics_en.pdf)  
 Patrz również KANBrief 2/12, „Ergonomia w przewodniku do stosowania dyrektywy maszynowej”



# TTIP: czy wzajemne uznanie norm to możliwe rozwiązanie?

Harmonizacja regulacji ustawowych, norm i procedur oceny zgodności okazała się niezwykle efektywnym rozwiązaniem w Europie. Tymczasem, podczas negocjacji Transatlantyckiego Partnerstwa Handlowo – Inwestycyjnego (TTIP) okazało się, że uwzględnienie wzajemnego uznania jest bardziej kuszące niż harmonizacja. Jednak, gdy przyjrzymy się bliżej tej kwestii, pojawiają się pewne problemy.

Mandat negocjacyjny UE określa, że celem TTIP jest wyeliminowanie niepotrzebnych barier w handlu. Działania, które pozwolą na ich wyeliminowanie to między innymi wzajemne uznanie lub harmonizacja. Nie przeprowadzono jednak oceny przypadków i warunków, w jakich UE uznaje wzajemne uznanie za możliwe.

KAN wraz z CIOP-PIB oraz DGUV przanalizowali możliwe skutki wzajemnego uznania w obszarze regulacji technicznych, norm i procedur oceny zgodności dla sprzętu roboczego i środków ochrony<sup>1</sup>. Okazało się, że w przypadku sprzętu roboczego (takiego jak maszyny i wyroby elektryczne) oraz środków ochrony, podstawowe zasady i podział odpowiedzialności między różnymi podmiotami na rynku różnią się znacząco między UE a USA, a wzajemne uznanie może doprowadzić do powstania zagrożeń.

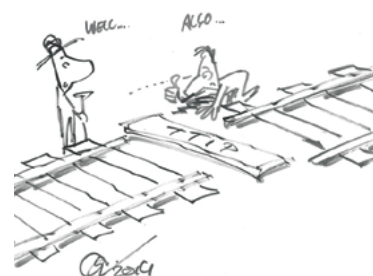
Dzieje się tak nie dlatego, że w USA obowiązują niższe standardy bezpieczeństwa i zdrowia. Jest to raczej skutek różnic w filozofii prawa, bezpieczeństwa i normalizacji oraz innej roli norm dotyczących wyrobów w ramach tej filozofii. Podejście europejskie i amerykańskie różnią się znacząco w wielu punktach – na przykład hierarchia środków ochronnych i brak sprzeczności w zbiorze norm są elementami definiującymi normalizację w UE.

## Poziom ochrony ledwo porównywalny

Trudno jest porównać poziom ochrony w UE i USA ze względu na zupełnie różne podejście. A nawet jeśli poziom ochrony jest równorzędny, wzajemne uznanie norm lub procedur oceny zgodności może skutkować powstaniem zagrożeń. Potwierdzają to następujące przykłady:

- **Odzież ochronna dla strażaków:** w USA strażacy zazwyczaj przydzielani są do określonego zadania (np. ochrony przeciwpożarowej lub zespołu ratowniczego), natomiast strażacy w Niemczech i innych krajach europejskich przypisani są do udziału w zadaniach uniwersalnych i do takiej pracy dostosowana jest używana przez nich odzież ochronna. Wspólne uznanie po obu stronach Atlantyki mogłoby więc doprowadzić do stosowania nieodpowiedniej odzieży ochronnej.
- **W UE sprzęt ochrony układu oddechowego ratujący życie** musi być przebadany przez jednostkę notyfikowaną, zanim zostanie wprowadzony do obrotu. Wśród tych badań znaj-

duje się również badanie szczelności maski. Użytkownicy polegają więc na wynikach badań przeprowadzonych przez stronę trzecią. W USA przeprowadzenie badań przez stronę trzecią nie jest obowiązkowe. Zamiast tego w przedsiębiorstwach istnieje obowiązek, zapisany w przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, sprawdzania szczelności masek przed każdym użyciem. Oba podejścia zapewniają bezpieczeństwo użytkownika masek. Jednak, jeśli maski pochodzące z USA zostałyby wprowadzone do obrotu w UE bez wykonania badań przez stronę trzecią, a użytkownicy nie wiedzieliby, że strona trzecia nie przeprowadziła badań na szczelność, skutki takich działań mogą być śmiertelne.



Federacja Niemieckich Przedsiębiorstw (BDI) podkreśla, że wspólne uznanie wymaga przeprowadzenia kompleksowego przeglądu i porozumień po obu stronach Atlantyki, a także porównywalnego poziomu ochrony. Federacja zauważa również, że regulacje, dotyczące na przykład maszyn budowlanych, zbyt się od siebie różnią<sup>2</sup>. Tak więc pierwszym celem musi być poprawa kompatybilności tych dwóch systemów.

Jeśli efektem wzajemnego uznania byłoby obowiązywanie norm opracowanych przez amerykańskie organizacje normalizacyjne równoległe z normami europejskimi, oznaczałoby to koniec braku sprzeczności w zbiorze norm europejskich, w którym istnieje tylko jedna norma dotycząca danego zagadnienia, a sprzeczne normy krajowe muszą zostać wycofane. Byłoby to podważeniem podstawowych zasad Nowego Podejścia, które ma znaczący wpływ na funkcjonowanie jednolitego europejskiego rynku towarów oraz jest podstawą dla bezpieczeństwa wyrobów w krajach UE.

Rüdiger Reitz  
 ruediger.reitz@dguv.de

<sup>1</sup> Przepisy techniczne, normy i metody oceny zgodności: zagadnienie wzajemnego uznania, listopad 2014, [www.dguv.de/webcode/d981842](http://www.dguv.de/webcode/d981842)

<sup>2</sup> BDI: Uwagi do publicznej prezentacji TTIP (w języku niemieckim), wrzesień 2014, str. 1-2; [www.bdi.eu/Aktuelles\\_zu\\_TTIP\\_19582.htm](http://www.bdi.eu/Aktuelles_zu_TTIP_19582.htm)



## Opublikowano przewodnik CEN/CENELEC dotyczący CWA

Przewodnik CEN/CENELEC nr 29 (Porozumienia robocze), który ukazał się w listopadzie 2014 r., opisuje właściwości porozumień roboczych oraz procedury ich opracowywania. W opinii KAN ważnym zapisem w przewodniku jest stwierdzenie, że CWA nie mogą być w żadnym wypadku sprzeczne z normami oraz ich zadaniem nie jest wspieranie wymagań prawnych (takich jak wymagania ustanowione w europejskich dyrektywach Nowego Podejścia). Przewodnik zaleca wprost, aby podczas opracowywania porozumień roboczych przeprowadzić konsultacje publiczne w interesie przejrzystości. Jeśli w CWA poruszane są kwestie bezpieczeństwa, konsultacje publiczne są obowiązkowe. Ponadto CWA należy przedstawiać w taki sposób, aby nie zostało omyłkowo wzięte za normę.

Przewodnik CEN/CENELEC nr 29:  
[ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/EuropeanStandardization/Guides/29\\_CENCLCGuide29.pdf](ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/EuropeanStandardization/Guides/29_CENCLCGuide29.pdf)

## Nowa numeracja aktów prawnych UE

Numeracja aktów prawnych UE zmieniła się 1 stycznia 2015 r. Ustalono nową metodę numerowania dokumentów publikowanych w serii L (Legislacja) Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej - będą one opatrzone niepowtarzalnymi numerami porządkowymi. Ułatwi to identyfikację aktów prawnych i odnoszenie się do nich. Nie ulegają zmianie numeracja i odniesienia do dokumentów opublikowanych przed dniem 1 stycznia 2015 r. lub w serii innej niż seria L Dziennika Urzędowego.

Informacje o numeracji: <http://eur-lex.europa.eu/content/tools/lelaw/OA0614022DED.pdf>

## Informacje z UE



### Konsultanci CEN/CENELEC

Ze względu na to, że CEN/CENELEC i Komisja Europejska nie osiągnęły porozumienia w sprawach finansowych, prace konsultantów zostały ponownie zawieszona na

początku 2015 r. (patrz również KANBrief 2/2014). W wyniku tego wsparcie, jakie normy zharmonizowane zapewniają podstawowym wymaganiom bezpieczeństwa określonym w dyrektywach UE, po raz kolejny nie jest już monitorowane.

### Sprzeciw formalny w sprawie norm dotyczących maszyn

Z powodu sprzeciwu formalnego Komisja Europejska podjęła decyzję o wycofaniu odniesienia do normy EN 13525 (dotyczącej rębarek do drewna) z listy norm zharmonizowanych dla dyrektywy maszynowej oraz o publikacji zastrzeżenia odniesienia do normy EN 1870-17 (dotyczącej jednośladowych, z posuwem ręcznym, poziomych pilarek do cięcia poprzecznego) oraz normy EN 474-1 (dotyczącej maszyn do robót ziemnych). W konsekwencji normy te mają ograniczone podstawy domniemania zgodności lub nie mają ich wcale.

Decyzje Komisji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej: <http://bit.ly/1Dm7O3k>

### „Niebieski przewodnik” w języku niemieckim i francuskim

Nowa edycja „Niebieskiego przewodnika”, w którym Komisja Europejska wyjaśnia oraz informuje o zasadach wdrażania przepisów dotyczących produktów w Unii Europejskiej, ukazała się w 2014 roku. Zaktualizowana wersja dostępna jest teraz również w języku niemieckim i francuskim.

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/4942>

### Nowa nazwa Dyrekcji Generalnej

Wraz z powołaniem nowego składu Komisji Europejskiej Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu zmieniła nazwę na Dyrekcję Generalną ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP.

[http://ec.europa.eu/growth/about-us/files/org\\_chart\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/growth/about-us/files/org_chart_en.pdf)

## Publikacje

### Podstawowa wiedza na temat oznakowania CE

Specjalistyczna publikacja niemiecka, w której wyjaśniono, co znaczy oznakowanie CE, kogo dotyczy i w jakich przypadkach się je

stosuje. Opisuje sytuację na poziomie ogólnym, bez wchodzenia w szczegóły. Prowadzi czytelnika krok po kroku przez proces oznakowania CE, począwszy od wyszukania dyrektyw, przez ocenę ryzyka aż do dokumentacji zgodnej z prawodawstwem.

WEKA, 2014, 94 stron, ISBN 978-3-8111-6989-0, 29.90

### Słownik europejskiej normalizacji

W książce tej zdefiniowano i wyjaśniono terminy specjalistyczne często spotykane w obszarze normalizacji europejskiej w Niemczech oraz umieszczono je w odpowiednim kontekście. Każdy termin posiada również swój odpowiednik w języku angielskim.

Beuth, 2015 (3. wydanie), 112 stron, ISBN 978-3-410-25106-4, 24.80 (dostępna w wersji drukowanej lub jako e-book)

### Ignorowanie hałasu – to nie rozwiązanie

BG BAU - niemiecka instytucja ubezpieczenia wypadkowego i prewencji dla sektora budownictwa – opublikowała broszurę w języku niemieckim, w której znajdują się informacje na temat hałasu. Szczególnie przydatny jest kwestionariusz, za pomocą którego czytelnicy mogą sprawdzić własny słuch.

[www.bgbau-medien.de/html/pdf/ff\\_laerm.pdf](http://www.bgbau-medien.de/html/pdf/ff_laerm.pdf)

## Internet

### Bezpieczeństwo przy pracach leśnych

Niemiecki Społeczny Ubezpieczeniowy Wypadkowy dla władz lokalnych i sektora publicznego w Bawarii wyprodukował krótkie filmy na temat bezpieczeństwa przy pracy w leśnictwie.

[www.kuvb.de/medien/filme](http://www.kuvb.de/medien/filme)

### Bezpieczna praca z nanomateriałami

DGUV uruchomiło Nanoportal dotyczący bezpiecznej pracy z nanomateriałami. W portalu opisano specjalne środki ochronne i wymagania dla systemów pracy, możliwe skutki dla zdrowia oraz zasady identyfikacji zagrożeń i oceny ryzyka. W dziale „Nanorama” użytkownik znajdzie procedury dla różnych scenariuszy w wirtualnym miejscu pracy.

<http://nano.dguv.de>



Informacja	Temat	Kontakt
<b>20.-22.04.15</b> Dresden	Seminar <b>Manipulation an Maschinen und Anlagen: Risiken erkennen, Maßnahmen ergreifen</b>	IAG – Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 351 457-1970 <a href="https://app.ehrportal.eu/dguv">https://app.ehrportal.eu/dguv</a> → Seminar-Nr. 700089
<b>29.04.2015</b> Bonn	Konferenz <b>Produktsicherheitstag: Novelle Betriebsicherheitsverordnung</b>	MBT Mechttersheimer Tel.: +49 2208 500 1877 <a href="http://www.maschinenbautage.eu">www.maschinenbautage.eu</a>
<b>21.-22.05.15</b> Leinfelden- Echterdingen	Kongress <b>Prävention in der Arbeitswelt – 1. ASU-Präventionskongress</b>	con.ziel-Agentur f. Medien u. Kommunikation Tel.: +49 2721 600 3374 <a href="http://asu-kongress.com">http://asu-kongress.com</a>
<b>09.-10.06.15</b> Bonn	Workshop <b>Risikobeurteilung</b>	MBT Mechttersheimer Tel.: +49 2208 500 1877 <a href="http://www.maschinenbautage.eu">www.maschinenbautage.eu</a>
<b>09.-11.06.15</b> Toulouse	Salon / Messe / Fair <b>Préventica</b>	<a href="http://www.preventica.com">www.preventica.com</a>
<b>19.06.2015</b> Offenbach	Seminar <b>Die neue Betriebsicherheitsverordnung – Praxisgerechte Umsetzung</b>	Umweltinstitut Offenbach Tel.: +49 69 810679 <a href="http://www.umweltinstitut.de">www.umweltinstitut.de</a> → Arbeitssicherheit
<b>07.-09.10.15</b> Köln	Konferenz <b>Maschinenbautage</b>	MBT Mechttersheimer Tel.: +49 2208 500 1877 <a href="http://www.maschinenbautage.eu">www.maschinenbautage.eu</a>
<b>08.-10.09.15</b> Oslo	Seminar <b>e-Health@Work</b>	NIVA Tel.: +358 30 474 2333 <a href="http://www.niva.org/start/view-54553-3329">www.niva.org/start/view-54553-3329</a>
<b>13.-15.10.15</b> Lyon	Salon / Messe / Fair <b>Préventica</b>	<a href="http://www.preventica.com">www.preventica.com</a>
<b>14.-16.10.15</b> Sevilla	5th EUROSHNET conference <b>Improving the quality of working life – A challenge for standardization, testing and certification</b>	INSHT, CIOP-PIB, DGUV, EUROGIP, FIOH, INRS, KAN Tel.: +34 954 506 605 <a href="http://www.euroshnet-conference.eu">www.euroshnet-conference.eu</a>
<b>27.-30.10.15</b> Düsseldorf	Messe und Kongress / Fair and Congress <b>A + A 2015</b>	Hinte Messe <a href="http://www.aplusa.de">www.aplusa.de</a>
<b>17.-19.11.15</b> Uppsala	Seminar <b>The Economics of Occupational Safety and Health – Recent Findings and Hand-on calculation</b>	NIVA Tel.: +358 30 474 2333 <a href="http://www.niva.org/start/view-54553-3324">www.niva.org/start/view-54553-3324</a>
<b>25.-27.11.15</b> Dresden	Seminar <b>Grundlagen der Normungsarbeit im Arbeitsschutz</b>	KAN / IAG Tel.: +49 351 547 1970 <a href="https://app.ehrportal.eu/dguv">https://app.ehrportal.eu/dguv</a> → Seminar-Nr. 700044

## ZAMÓWIENIE

[www.kan.de/en](http://www.kan.de/en) → Publikactions → Order here (bezpłatnie)

## IMPRESSUM



Verein zur  
Förderung der  
Arbeitssicherheit  
in Europa

**Edytor:** Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Büro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Dr. Dirk Watermann, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska; **Autorzy zdjęć:** S. 1, 7: M. Hüter; S. 2: © Trueffelpix/Fotolia.com  
**Wydanie kwartalnie**, bezpłatnie **Tel.:** +49 (0) 2241 231 3463 **Fax:** +49 (0) 2241 231 3464 **Internet:** [www.kan.de](http://www.kan.de)  
**E-Mail:** [info@kan.de](mailto:info@kan.de)